

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2026-529

20.5.2026

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Betalingsmislighold – dispensasjon – rettsuvitethet – ikke bruk

Klager ble ilagt gebyr fra og med 2.9.25 til og med 17.9.25. Gebyret ble ilagt etter at klagers forsikring gikk til opphør på grunn av manglende betaling. Klager påklaget gebyrileggelsen og anførte at gebyret var urimelig og uriktig. Klager viste til at hen ikke hadde grunn til å tro at avregistrering av kjøretøyet måtte skje umiddelbart for å unngå gebyr, og at det tok tid å orientere seg og gjennomføre avregistrering. Klager mente det ikke var rimelig å forvente at bileiere skal ha kunnskap om administrative regler om gebyrordningen. Videre anførte klager at det var et misforhold mellom formålet bak gebyrordningen og håndhevingen, og at bestemmelsene i bilansvarsloven må tolkes annerledes enn det Trafikksforsikringsforeningen la til grunn. Foreningen anførte at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for dispensasjon, og viste til at det er den forsikringspliktiges eget ansvar å sette seg inn i de til enhver tid gjeldende regler på området, og gjøre tiltak for å forhindre at et registrert kjøretøy blir stående uten forsikring. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for dispensasjon.

GEBYRETS STØRRELSE: 2.9.25 - 17.9.25

Saksfremstilling

Klager ble 5.9.25 ilagt gebyr for uforsikret motorvogn. Gebyret ble ilagt for perioden fra og med 2.9.25 til og med 17.9.25. Det fremgår av TFFAuto at kjøretøyet var forsikret frem til og med 1.9.25 før forsikringen ble avsluttet på grunn av manglende betaling. Kjøretøyet var uforsikret fra og med 2.9.25 frem til kjøretøyet ble avregistrert 18.9.25. Trafikksforsikringsforeningen (TFF) varslet klager elektronisk om at kjøretøyet var uforsikret på SMS og e-post 2.9.25.

Klager påklager gebyrileggelsen 10.10.25. Det ble blant annet vist til at klager ikke var klar over at det fantes et slikt gebyr, at kjøretøyet hadde stått parkert og ikke var i bruk i gebyrperioden, og at gebyret var urimelig og uriktig.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen.

Partenes anførsler

Klager anfører i hovedsak at gebyret er urimelig og uriktig. Klager mener det ikke er rimelig å legge til grunn at alminnelige bileiere skal ha kunnskap om eller huske detaljerte administrative regler om gebyrordningen. Selv om informasjon om ordningen har vært omtalt i pressen, mener klager at det er urealistisk å forvente at man skal huske slike opplysninger over tid dersom de ikke er aktuelle for en. Det fremholdes at regelverket i større grad burde gjøres kjent for den enkelte når situasjonen faktisk oppstår, for eksempel gjennom et varsel før gebyr ilegges.

Klager viser også til at hen ikke hadde grunn til å tro at avregistrering måtte skje umiddelbart for å unngå gebyr, og at det tok noe tid å orientere seg om saken og gjennomføre avregistrering. Etter klagers syn fremstår ordningen derfor streng sett i lys av gebyrets formål.

Videre mener klager at det er et misforhold mellom formålet bak gebyrordningen og den praktiske håndhevingen, og peker også på at den håndhevende instansen har økonomiske interesser knyttet til ordningen. Klager gjør dessuten gjeldende at bestemmelsene i bilansvarsloven må tolkes annerledes enn det som er lagt til grunn i avslaget. Etter klagers syn må formuleringen i § 15 om at kjøretøyet skal være forsikret for skade «som går inn under kapittel II» ses i sammenheng med bestemmelsen i § 2. Klager mener dette kan innebære at det i situasjoner hvor kjøretøyet står forsvarlig parkert og ikke omfattes av skader etter loven, heller ikke foreligger et reelt behov for ansvarsforsikring. På denne bakgrunn mener klager at grunnlaget for både forsikringsplikten og det ilagte gebyret bør vurderes på nytt.

For nemndsbehandlingen har klager i hovedsak opprettholdt og presisert sine tidligere anførsler. Klager mener at anførselene knyttet til bilansvarsloven §§ 2 og 15 ikke er vurdert.

Trafikksforsikringsforeningen anfører i hovedsak at gebyret er korrekt ilagt og at det ikke foreligger grunnlag for dispensasjon. Etter bilansvarslova § 15 skal alle registreringspliktige motorvogner være forsikret. Trafikksforsikringsforeningen finner ikke at brudd på plikten til å tegne forsikring anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Betalingsmislighold vil som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Foreningen vil påpeke at enhver plikter å sørge for at man har oversikt over egen økonomi. Det innebærer at man, på det tidspunkt man påtar seg en økonomisk forpliktelse, må anse seg i stand til å betale etter hvert som terminene forfaller.

I dette tilfellet mottok Trafikksforsikringsforeningen melding om opphør fra forsikringsforetaket den 1.9.25. Kjøretøyet ble uforsikret fra og med 2.9.25 og varsel ble derfor sendt ut samme dag. Klager ble derfor varslet i henhold til gjeldende forskrift. Det at en motorvogn ikke er i bruk eller i brukbar stand fritar ikke eieren fra forsikringsplikten. Det er den forsikringspliktiges eget ansvar å sette seg inn i de til enhver tid gjeldende regler på området og gjøre de nødvendige tiltak for å forsikre seg om at kjøretøyet ikke blir stående uten ansvarsforsikring eller at kjøretøyet avregistreres. Klagers manglende kjennskap til regelverket knyttet til gebyrordningen kan ikke anses som et unnskyldelig forhold utenfor klagers kontroll.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom i sin vurdering til at gebyret var korrekt ilagt og at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret:

Vilkårene for gebyrileggelse

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (heretter omtalt som gebyrforskriften) §§ 4 og 5.

Det fremgår av sakens dokumenter at du var eier av det aktuelle kjøretøyet i gebyrperioden. Videre fremgår det at forsikringen gikk til opphør og at kjøretøyet var uforsikret fra 2.9.25 til og med 17.9.25 før kjøretøyet ble avregistrert 18.9.25. Kjøretøyet var registrert og forsikringspliktig. Trafikksforsikringsforeningen varslet deg på både SMS og e-post om at kjøretøyet var uforsikret den 2.9.25.

Du har anført at kjøretøyet ikke var i bruk i gebyrperioden, og at du derfor ikke hadde behov for forsikring.

Til dette vil vi kort bemerke at plikten til å forsikre kjøretøy er regulert i bilansvarslova § 15. Første punktum i bestemmelsen er en kobling til registreringsreglene. Det gjelder etter denne bestemmelsen forsikringsplikt for motorvogn som er registrert eller skulle vært registrert eller hatt kjennemerke etter vegtrafikkloven.

Det er fast nemndspraksis fra Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) at det ikke er av betydning for forsikringsplikten for registrerte kjøretøy hvorvidt kjøretøyet er i bruk eller ikke, se blant annet avgjørelse **FinKN 2019-751** og **2025-281**. Slike forhold er utenfor myndighetenes kontroll, med andre ord har ikke Statens vegvesen mulighet til å vite når et kjøretøy ikke er i bruk. Det skjer først når kjøretøyet er oppført som avregistrert i motorvognregisteret.

Gebyrileggelsen fra og med 2.9.25 til og med 17.9.25 fremstår som korrekt ilagt etter forskriften §§ 4 og 5. Slik saken er opplyst har også Trafikkforsikringsforeningen varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse av gebyret)

Spørsmålet blir etter dette om det er forhold i denne saken som gir grunnlag for dispensasjon fra gebyrplikten.

Når vilkårene for gebyrileggelse er oppfylt, må gebyret som utgangspunkt betales. Etter bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret imidlertid ettergis helt eller delvis dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som «unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll».

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt.15.10) at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen «kontrollsfære», uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Videre fremgår det at:

Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Som det klare utgangspunkt stilles det derfor strenge krav til eier av et kjøretøy. I avgjørelse **FinKN 2019-373** uttalte nemnda at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hver enkelt sin «kontrollsfære», og at det følgelig er et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr. Når det gjelder manglende betaling av forsikringen, uttalte nemnda i **FinKN 2021-692** at «dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold er etter gjeldende rett nærmest utelukket».

Nemnda har videre uttalt at det skal svært mye til for at rettsvillfarelse, altså manglende kjennskap til reglene eller hvordan de skal forstås, kan gi grunnlag for dispensasjon, se bl.a. **FinKN 2022-837**. Begrunnelsen er at det er den enkelte borgers plikt å sette seg inn i reglene som gjelder på det området man ønsker å bevege seg inn på, og man må i utstrakt grad ta ansvaret for egen forståelse eller misforståelse av reglene. Det vises til **FinKN 2025-1078**, hvor nemnda redegjør nærmere for rettsvillfarelse. Herfra siteres:

Rettsvillfarelse, eller kanskje bedre rettsuvitenhet, er den rettslige betegnelsen på manglende eller mangelfull kunnskap om rettslige spørsmål eller forhold; manglende kunnskap om regelens eksistens eller uriktig forståelse av regelens innhold. I vår sak synes det å dreie seg om det siste, manglende kunnskap om innholdet i gebyrforskriften § 4 andre ledd som gir gebyrfritak dersom han eller hun har «tegnert forsikring innen tre døgn fra og med vedtaksdatoen.»

Rettsuvitenhet er mest praktisk som unnskyldningsgrunn i strafferetten, se nå straffeloven av 2005 § 26. Slik uvitenhet påberopes imidlertid av og til også i sivilretten, og nemnda har i tidligere avgjørelser kommet til at rettsuvitenhet faller inn under dispensasjonsregelen, jf. forarbeidenes uttalelse, gjengitt ovenfor, som gjentatte ganger snakker om «forhold», men terskelen for å oppnå fritak er høy.

I Rt-1979-492, som gjaldt krav om erstatning for tapt reinbeite etter oppføring og drift av forsvarsanlegg på Finnmarksvidda, uttalte førstvoterende følgende i tilknytning til foreldelsesloven § 9 på side 497:

Tungtveiende hensyn taler for at man viser stor varsomhet med å godta rettsuvitenhet som unnskyldningsgrunn. Det kan således ikke være tale om i alminnelighet å godta at skadelidte har vært ukjent med ansvarsregler eller ansett det usikkert om et erstatningssøksmål kunne gjøres gjeldende mot skadevolderen.

I Rt-2008-1665, som gjaldt foreldelse av krav om tilbakebetaling av for mye innbetalt merverdiavgift, uttaler retten i avsnitt 36 at rettsuvitenhet kan anses for å være unnskyldelig «dersom det dreier seg

om spesialregler som er lite kjent, eller som befinner seg på et område som ligger utenfor fordringshaverens eget. Er loven klar, taler dette mot tilleggsfrist.»

Lover og forskrifter kunngjøres etter egne prosedyrer. De er skriftlige og lett tilgjengelige for enhver som har behov for å sette seg inn i dem. Dersom rettsuvidenhet skulle kunne brukes som unnskyldningsgrunn i noen utstrekning, ville det undergrave tilliten til Stortinget og sentrale statsinstitusjoner. Tungtveiende hensyn gjør med andre ord at man må vise «stor varsomhet» med å godta rettsuvidenhet som grunnlag for å fritta for gebyr som er ilagt for manglende tegning av forsikring av kjøretøy.

Det skal følgelig svært mye til for at rettsvillfarelse – altså manglende kjennskap til reglene eller hvordan de skal forstås – kan gi grunnlag for dispensasjon.

I denne saken ble du varslet av Trafikksforsikringsforeningen på SMS og e-post om at kjøretøyet var uforsikret 2.9.25, noe som må ha gitt deg en særlig oppfordring til å undersøke regelverket nærmere, og overholde forsikringsplikten eller avregistrere kjøretøyet. Dersom du likevel var usikker på regelverket kunne du ha kontaktet Statens vegvesen eller Trafikksforsikringsforeningen direkte. Alternativt kunne du, ved tvil om hvordan regelverket skulle forstås, søkt informasjon i primærkilden. Dette la nemnda til grunn som et alternativ i **FinKN 2021- 1224**.

Vi kan ikke se at det er anført forhold i denne saken som tilsier at manglende kjennskap til regelverket kan gi grunnlag for dispensasjon. At du ikke var kjent med gebyrregelverket gir derfor ikke grunnlag for dispensasjon.

Videre påpeker vi at dersom man har handlingsalternativer for å unngå gebyr, vil det ikke være grunnlag for å dispensere for noen del av det ilagte gebyret, jf. eksempelvis **FinKN 2022-128**. I slike tilfeller ligger det å overholde forsikringsplikten innenfor den ansvarliges kontroll. Siden du ved å forholde deg annerledes ville kunnet overholdt forsikringsplikten, er det ikke grunnlag for å ettergi gebyret.

Når det gjelder anførselen din om at kjøretøyet ikke var i bruk og at det dermed ikke var behov for forsikring, vil vi avslutningsvis vise til at nemnda har vurdert anførsler knyttet til forsikringsbehovet for kjøretøy som ikke er i bruk i flere saker. I **FinKN 2025-281** uttalte nemnda følgende:

Nemnda har i en rekke saker blitt møtt med anførselen om at man ikke trenger å forsikre et kjøretøy som ikke er i bruk. Selv om både sekretariatet og nemnda har påpekt at dette er uriktig i en rekke saker, gjentas argumentasjonen stadig. Den uriktige rettsoppfatningen fører til at gebyr ilegges, men viktigere er det at også et lagret kjøretøy kan representere et betydelig farepotensial. Eksempler på det finner man i to avgjørelser fra Høyesterett. Dommen i HR-2021-822-A carport gjaldt en bil som sto parkert i en carport. Bilen begynte å brenne som følge av svikt i det elektriske anlegget, og brannen som oppsto, voldt skade på bygninger. Saken i HR-2024-2350-A gjaldt en motorsykkel som var satt inn på et verksted for reparasjon. Under verkstedsoppholdet oppsto det brann ved undersiden av bensintanken, mest sannsynlig som følge av en elektrisk feil grunnet svikt i isolasjonen. Det ble omfattende skader på andre kjøretøyer, utstyr, varelager og selve bygningen. I begge sakene kom Høyesterett til at kjøretøyenes ansvarsforsikring dekket skadene, og det er derfor etter nemndas syn viktig at også kjøretøyer som ikke brukes, er forsikret.

Avgjørelsene fra Høyesterett som nemnda viser til, illustrerer at også kjøretøy som ikke er i bruk kan representere et betydelig farepotensial. Det er derfor ikke riktig at et kjøretøy som ikke er i bruk ikke kan forårsake skade. I henhold til nemndspraksis gjelder forsikringsplikten også for kjøretøy som ikke er i bruk. At kjøretøyet ikke skulle benyttes, gir derfor ikke grunnlag for dispensasjon fra gebyret. Vi kan på denne bakgrunn ikke se at dine anførsler om formålet med gebyrordningen eller om tolkningen av bilansvarsloven gir grunnlag for en annen vurdering.

I tråd med nemndspraksis er det derfor sekretariatets vurdering at det ikke er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret etter bilansvarsloven § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om det er grunnlag for å gi dispensasjon fra gebyret.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Som nevnt i saksfremstillingen har klager presisert sin anførsel for nemnda. I en e-post 8.10.25 skriver klager at det etter hens mening er ulogisk at et kjøretøy skal være forsikret når det ikke er i bruk, selv om det er registrert. «En ansvarsforsikring skal dekke skade i trafikken, og når kjøretøyet står parkert i privat garasje er det ikke en aktuell problemstilling.» Dette utdypes i e-post 24.11.25 der hen skriver at hens hovedpoeng er at bilansvarslova § 2 har betydning for samme lovs § 15. § 2 sier klart at en skade ikke går inn under loven når skaden skjer mens kjøretøyet står forsvarlig parkert.

Bilansvarslova § 15 står i kapitel IV om Trafikktrygding. § 15 har i parentes en overskrift om at «motorvogner skal vera trygda». I bestemmelsen heter det i første punktum at motorvogn som er registrert eller skulle vært registrert eller ha kjennemerke pliktes forsikret av eieren for all skade som går inn under lovens kapitel II. I andre punktum utvises forsikringsplikten til også å omfatte de tilfeller der eieren eller innehaveren lar en uforsikret motorvogn bli brukt, kjørt med eller parkert på en måte som kan utløse erstatningskrav etter loven.

Lovens § 2 bestemmer hvilke skader som ikke faller inn under loven, blant annet at lovens regler ikke gjelder i de tilfeller der skaden gjøres når motorvognen er forsvarlig parkert utenfor gate, vei eller andre steder der allmennheten kan ferdes.

Lovens § 15 regulerer med andre ord selve forsikringsplikten, mens § 2 gjelder omfanget av den forsikring som pliktes tegnet, nærmere bestemt hvilke skader som faller utenfor loven.

Høyesterettsdommene som sekretariatet har vist til, gjaldt den nærmere forståelse av § 2, og der retten kom til at bestemmelsen ikke får anvendelse dersom motorvognen kan anses for å være i bruk da skaden oppsto. I de to dommene var motorvognen parkert i henholdsvis en carport og på et verksted for reparasjon. Dette ble i begge tilfeller ansett for å være bruk. Hvis et kjøretøy har stått parkert i en garasje, vil dette med andre ord i utgangspunktet innebære at den har vært i bruk, og skade oppstått mens den sto parkert, vil være dekningsmessig under trafikkforsikringen for motorvognen.

Lovhjemmelen for å kunne ilegge gebyr, er gitt i bilansvarslova § 17 a. Den bestemmer at dersom en motorvogn ikke er forsikret etter § 15 første punktum, skal eieren betale et gebyr til Trafikkforsikringen. Dette innebærer at vilkåret for å ilegge gebyr kun er knyttet til manglende registrering. Det forhold at en motorvogn ikke er i bruk har således ingen betydning for adgangen til å ilegge gebyr. Dette har også etter nemndas syn gode grunner for seg; myndighetene har ingen mulighet til å kontrollere om en motorvogn er i bruk eller ikke, og dersom manglende bruk skulle frita fra forsikringsplikten, ville påstander om dette være umulig å motbevise og ville således undergrave hele ordningen.

Klagen kan etter dette ikke føre frem på det grunnlag som er anført av klageren.

Nemnda er for øvrig enig med sekretariatet i dets begrunnelse for øvrige omstendigheter, herunder at det ikke er adgang til å dispensere fra det ilagte gebyret.

Klageren plikter etter dette å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant)